

ALPSKA KONVENCIJA

Janez Bizjak

SAMO ENE ALPE IMAMO

- poleg Sredozemlja največji evropski ekosistem
- zakladnica pitne vode za polovico Evrope
- galerija neponovljivih naravnih pojavov
- svet čudežnih lepot, ki nimajo cene, ampak neskončno vrednost
- zgodovinski prostor številnih narodov in kultur
- vedno bolj obremenjen tranzitni koridor med Sredozemljem in severno Evropo

ALPSKA KONVENCIJA – NOVO UPANJE ZA ALPE

vzroki:

- demografski problemi in odseljevanje
- praznjenje alpskega prostora
- spremembe v gorskem kmetijstvu in gorskem gozdu
- negativne posledice množičnega turizma
- vedno večje obremenitve z motornim tranzitnim prometom, kar je spreminjalo identiteto alpskega prostora.

KAJ JE ALPSKA KONVENCIJA?

- zavezujoč mednarodni sporazum
- skupna odgovornost vseh alpskih držav za iskanje ravnotežja med varovanjem narave in gospodarjenjem z njenimi viri

CILJI ALPSKE KONVENCIJE

- varovati Alpe kot življenjski in gospodarski prostor lokalnega prebivalstva
- ohraniti izjemno naravno, kulturno, jezikovno, in krajinsko raznovrstnost
- izboljšati razvojne možnosti in kakovost življenja za prebivalce v Alpah

DRŽAVE POGODBENICE ALPSKE KONVENCIJE

Alpsko konvencijo so leta 1991 v Salzburgu podpisali ministri za okolje alpskih držav:

Pogodbenice:

- Avstrija
- Italija
- Francija
- Monako
- Nemčija
- Liechtenstein
- Švica
- Slovenija
- ter Evropska unija
 - 8 izvedbenih protokolov in 2 deklaraciji

OBMOČJE ALPSKE KONVENCIJE

- 1200 km dolg in 300 km širok alpski lok
- 190.959 km² površine
- 13.000 rastlinskih vrst
- 30.000 živalskih vrst
- 8 držav
- 5867 občin
- 14 milijonov prebivalcev
- 100 milijonov obiskovalcev letno

ORGANIZIRANOST IN DELO

- Alpska konferenca
- Stalni odbor Alpske konference
- Odbor za preverjanje
- predsedovanje: vsaki dve leti ga prevzame ena od alpskih držav
- Stalni sekretariat s sedežem v Innsbrucku in enoto v Bolzanu/Boznu
- generalni sekretar

- **Alparc** - mreža zavarovanih območij Alp
- **Povezanost v Alpah** - mreža 380 alpskih občin
- **Via Alpina** – omrežje pohodniških poti od Trsta in Triglava do Monaka

VODE V ALPAH – ŽILE NAŠEGA PREŽIVETJA

- polovica Evrope je odvisna od vodne oskrbe iz Alp
- pitna voda, skrivnostni tekoči kristal, naše največje bogastvo, naše upanje in edino pomembno vprašanje preživetja
- ali se zavedamo, da pijemo zgodovino Alp
- **kam bomo šli po vodo, če je tudi v Alpah ne bo več?**

SLOVENIJA IN ALPSKA KONVENCIJA

- Slovenija ima 3,6 odstotka celotne površine Alp
- območje Alpske konvencije: Julijske Alpe in njihovo predgorje, Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe in Pohorje
- velikost: 6766,6 km² (33,4 % države)
- 365.620 prebivalcev (18.6 % prebivalstva Slovenije)
- 1193 naselij
- 62 občin
- Primeri dobrih praks izvajanja Alpske konvencije v Sloveniji: vas Čadrg, upravljanje s Krajinjskim parkom Logarska dolina, Terme Snovik, program CRPOV za Dovje in Mojstrano, mednarodni festival planinskega cvetja v Bohinju

ALPE V SLOVENIJI

- **krajinska raznolikost**
- **Izjemna narava in biotska raznovrstnost**
- **meja dveh stavbnih kultur**

An aerial photograph of a village in winter, with snow covering the ground and rooftops. The houses have colorful roofs in shades of red, orange, and blue. The village is surrounded by snow-covered fields and a forest on the left side. The text 'Protokol' is centered at the top of the image.

Protokol

UREJANJE PROSTORA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

- različni ukrepi in smernice za urejanje prostora na lokalni in regionalni ravni
- varovanje kmetijskih zemljišč in poselitvenih posebnosti pred vse večjimi pritiski za nove gradnje ter za nove prometne površine za potrebe turizma
- omejevanje gradnje sekundarnih bivališč

An aerial photograph of a landscape featuring a church with a tall, white steeple and a red roof, situated on a hill. The hillside is covered in terraced vineyards, with rows of grapevines following the contours of the land. In the background, there is a dense forest and a body of water. The text 'Protokol VARSTVO NARAVE IN UREJANJE KRAJINE' is overlaid on the image.

Protokol VARSTVO NARAVE IN UREJANJE KRAJINE

- varovanje, ohranjanje in obnavljanje ekosistemov
- spodbujanje ohranjanja kulturne krajine
- izravnalni ukrepi in odškodnine zaradi posledic škodljivih posegov
- spodbujanje ustanavljanja zavarovanih območij narave
- podpiranje urejanja »eko koridorjev« med posameznimi deli Alp

Četrtnina površine Alp je zavarovanih z različnimi varstvenimi oblikami in statusi.
Krajinske vrednote in identiteta Alp ne bi smele biti naprodaj.

Protokol HRIBOVSKO KMETIJSTVO

- podpiranje in spodbujanje gorskemu okolju primernega kmetijstva
- spodbujanje pridelave kakovostnih in za Alpe značilnih pridelkov
- ohranjanje avtohtonih pasem živine
- izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev na hribovskih kmetijah

Sir, belo zlato Alp je dosežek 5000 let stare pašne kulture.

Protokol GORSKI GOZD

- gozdovi, pljuča vsake pokrajine, pokrivajo nad 40 odstotkov površine Alp
- varovalna, podnebna, ekološka, rekreativna in gospodarska funkcija
- zavezanost pogodbenic za drugačno gospodarjenje z gozdom, usmerjenim predvsem k njegovi varovalni vlogi

Protokola

VARSTVO TAL in TURIZEM

- tla so omejena dobrina, življenjski prostor za ljudi, rastline in živali
- varovanje ekosistemskih funkcij tal
- interesi varovanja tal imajo prednost pred interesi rabe
- predlagani ukrepi za preprečevanje erozije, za ohranjanje mokrišč in barij
- prepoved gradnje smučišč v varovalnih gozdovih in na nestabilnih območjih.

Alpe obiše letno več kot 100 milijonov ljudi.

- spodbujanje kakovosti in trajnostnih oblik turizma
- **manj je več**

A group of hikers is walking along a grassy path that runs alongside a wide, rocky streambed. The streambed is filled with large, grey and brown stones, and a small amount of water is visible. The hikers are wearing various outdoor gear, including jackets and backpacks. In the background, there are green hills and a dense forest of evergreen trees. The overall scene depicts a natural landscape affected by climate change, as indicated by the text.

Deklaracija

PODNEBNE SPREMEMBE

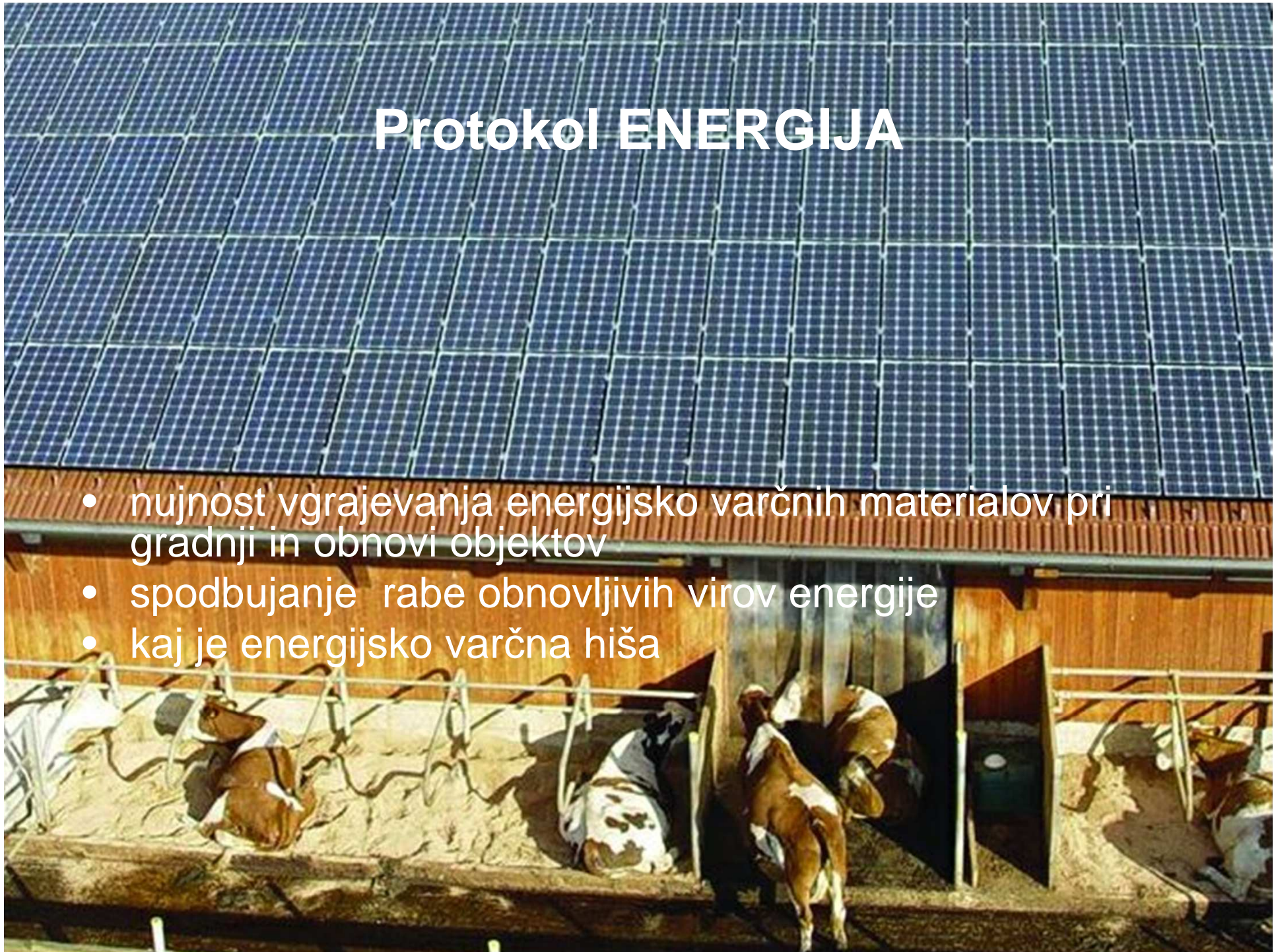
Podnebne spremembe prihajajo!

- ne moremo jih preprečiti
- lahko jih poskušamo blažiti in se jim pravočasno prilagoditi
- zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v Alpah z drugačno prometno politiko

Posledice podnebnih sprememb so vsako leto hujše: uničujoče poplave, podori in plazovi zaradi močnih nalivov, vetrolomi, taljene ledenikov, spremembe vegetacije.

Protokol ENERGIJA

- nujnost vgrajevanja energijsko varčnih materialov pri gradnji in obnovi objektov
- spodbujanje rabe obnovljivih virov energije
- kaj je energijsko varčna hiša

Protokol PROMET

Kdor seje ceste, žanje promet

- Avtocestni tranzitni koridorji čez Alpe in skozi Alpe, prelazi in predori, komaj požirajo prometno preobremenjenost med severno Evropo in Sredozemljem.
- Ukrepi za zmanjšanje tranzitnega tovornega prometa po cestah s spodbujanjem preusmeritve na železnice
- zmanjšanje prometa osebnih vozil z ozaveščanjem in spodbujanjem uporabe javnega prevoza.

Deklaracija

PREBIVALSTVO IN KULTURA

- spoštovanje in ohranjanje različnosti, kulturne ter jezikovne identitete vseh alpskih narodov
- skupna odgovornost za ohranjanje kulturnih značilnosti posameznih alpskih regij
- ohranjanje jezikovne raznovrstnosti
- spodbujanje avtentične kulture in kulturne izmenjave